

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Fahn Péter Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Fahn Péter ügyvéd által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek - a dr. Straub Imre jogtanácsos által képviselt I.rendű alperes (1055 Budapest, Kossuth tér 17.) I. rendű és a dr. Wahl István ügyvéd által képviselt II.rendű alperes (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a **Fővárosi Bíróság** 2006. december 12. napján kelt 5.P.23.941/2006/5. számú ítélete ellen a II. rendű alperes részéről 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek - 15 nap alatt - 15.000 (Tizenötezer) forint elsőfokú eljárási költséget.

Egyebekben az elsőfokú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a II. rendű alperesnek - 15 nap alatt - 6.000 (Hatezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 24.000 (Huszonnégyezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az állam az őt megillető halászhatal jogot - a korábbi jogszabályok szerint - többek között a ...-tó vonatkozásában is „átengedte” a felperesnek. A halászhatalról és a horgászhatalról szóló 1997. évi XLI. törvény (Hhtv.) 11. § (1) bekezdése az államot

megillető halászati jog hasznosításának módjaként a nyilvánosan meghirdetett pályázat alapján megkötendő haszonbérleti szerződést vezette be, és a végrehajtásáról szóló 78/1997. (XI. 4.) FM rendelet (Vhr.) 35. § (1) bekezdése lehetővé tette, hogy a halászati hatóság és a korábbi hasznosító az átengedésre vonatkozó határozat érvényességének 2001. január 1-ei lejáta után megállapodjék abban, hogy a korábbi használó a Hhtv. szerinti haszonbérleti szerződés megkötésének időpontjáig - elszámolási (kártalanítási) kötelezettség esetén annak megtörténteig - birtokban maradjon.

A felperes az I. rendű alperes halászati hatósággal közölte, hogy 385.389.953 forint összegű kártalanításra tart igényt. Az I. rendű alperes ezt az összeget a hasznosításra kiírt pályázatban feltüntette, majd a pályázat nyertesével, a II. rendű alperessel - tekintettel arra, hogy a peres felek között a kártalanítás kötelezettségének személye és a kártalanítás összegszerűsége kérdésében vita támadt - hosszas egyezkedés után, 2002. május 6-án megkötötte a haszonbérleti szerződést.

A szerződés 3. pontja szerint „a haszonbérő vállalja, hogy a Hhtv. 14. § (3) bekezdésének megfelelően a felperesnek megtéríti az általa létesített, el nem vihető halászati berendezéseknek, létesítményeknek - ideértve a telepítési költségek meg nem térült részét is -, valamint az okszerű gazdálkodás mértékéig a hasznos beruházásoknak a szerződés megszűnés kori tényleges értékét. A jelen haszonbérleti szerződés 15 éves időtartamra szól, és azon a napon lép hatályba, amikor a haszonbérbeadó, a haszonbérő és a felperes a fentiek szerinti kártalanításról szóló megállapodást megkötötte. A haszonbérbeadó a jelen feltételekről - tudomásulvétel végett - ezen szerződés aláírása után 8 napon belül értesíti a **felperest**”.

A peres felek között több, különböző bíróságok előtt folyó per indult, részben a kártalanítás összegszerűsége, részben a szerződés idézett rendelkezésének értelmezése ügyében.

A felperes a jelen ügyben előterjesztett keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I-II. rendű alperesek között megkötött haszonbérleti szerződés 3. pontja - a felperessel szemben nem hatályos, illetőleg az egész szerződés nem lépett hatályba. Hivatkozása szerint a haszonbérleti szerződés 3. pontja tartalmilag tartozásátvállalás, amelyhez - a Ptk. 333. §-ának és 332. §-ának (1) bekezdése szerint a jogosultnak, vagyis a felperesnek hozzá kellett volna járulnia. A szerződés mindenkire nézve azért hatálytalan, mert a háromoldalú megállapodás nem jött létre.

Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvérese szerint a tartozásátvállalás a két alperes között érvényesen létrejött.

A II. rendű alperes elsődlegesen a per megszüntetését indítványozta időelőttiség miatt, másodlagosan a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint nem tartozásátvállalás, hanem a „tartozás elvállalása” történt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I-II. rendű alperesek között létrejött haszonbérleti szerződés nem hatályos. Az ezt meghaladó keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felek a felmerült költségeiket maguk viselik a le nem rótt 21.000 forint kereseti illeték „az állam terhén marad”. Indokolásában kiemelte, hogy a tartozásátvállalás feltételezi az összegszerűen pontos, nem vitatott tartozást, ezzel szemben a haszonbérleti szerződés a követelés összegét nem tartalmazza, és azt sem, hogy az I. rendű alperes helyett azt a II. rendű alperesnek kell megfizetni. Ebből következik, hogy az adott esetben „tartozás elvállalási szerződéses nyilatkozat” és nem tartozásátvállalás történt. Rámutatott továbbá arra, hogy a haszonbérleti szerződés érvényesen létrejött, de mind a mai napig nem lépett hatályba. A relatív hatálytalanság megállapítására irányuló kereseti kérelem azért nem teljesíthető, mert az csak hatályba lépett és érvényes szerződés esetén jöhetne szóba, és mivel relatív hatálytalanságra hivatkozni még időelőtti, e körben a keresetet el kellett utasítani. A perköltségről a Pp. 81. § (2) bekezdése szerint, a le nem rótt kereseti illeték viseléséről pedig a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést. Álláspontja szerint a peres felek között nem vitatott kérdésben a bíróságnak nem volt döntési lehetősége. A II. rendű alperes a per megszüntetését kérte a Pp. 157. § a) pontja szerint, figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontjára. Érvelése szerint az abszolút hatálytalanság mindenkre kiterjed, tehát az „elnyeli” a relatív hatálytalanságot is. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését indítványozta.

Az I. rendű alperes a II. rendű alperes fellebbezése szerinti döntés meghozatalát kérte.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, hogy kereseti kérelme mindig a relatív hatálytalanság megállapítására irányult. Kérte a **másodfokú bíróságnak** az állásfoglalását abban a kérdésben is, hogy a II. rendű alperes által a **elsőfokú bíróság** előtt indított 5.P.23.010/2003. számú perben van-e a felperesnek legitimációja.

A fellebbezés a következők szerint alapos.

A Fővárosi Ítéltábla előrebocsátja, hogy a jelen fellebbezési eljárásban figyelmen kívül hagyta mindazokat a jogi érveket és ellenérveket, amelyeket a felperes és a II. rendű alperes a per során - és különösen a fellebbezési tárgyaláson - az egyéb, a peres felek között folyó perekkel összefüggésben kifejtett.

A Pp. 123. § második mondata szerint megállapításra irányuló kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony

természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

A megállapítási kereset előterjesztésének tehát két konjuktív feltétele van: a jogvédelem szükségessége, illetőleg a marasztalási kereset előterjesztésének kizártsága. Amennyiben az együttes feltételek bármelyike is hiányzik, megállapításra irányuló kereseti kérelem előterjesztésének nincs helye.

A hivatkozott Vhr. 2000. november 29-étől hatályos 35. § (1) bekezdése szerint az államot megillető halászati jog korábbi hasznosítója megállapodhat a halászati hatósággal, hogy - az átengedésre vonatkozó határozat érvényességének Hhtv.-ben meghatározott időpontja lejártá után (2001. január 1. napja) - az átengedési határozat feltételei szerint a haszonbérleti szerződés megkötésének időpontjáig birtokban marad. A Hhtv. 14. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni, ha a korábbi hasznosító birtokban maradása a felek közötti elszámolással összefüggő.

A Hhtv. 14. § (3) bekezdése értelmében a halászati jog haszonbérletére kötött szerződés megszűnésekor, eltérő megállapodás hiányában, a haszonbérelő követelheti az általa létesített, el nem vihető halászati berendezéseknek, létesítményeknek - ideértve a telepítési költségek meg nem térült részét is -, valamint az okszerű gazdálkodás mértékéig a hasznos beruházásoknak a szerződés megszűnésekor tényleges értékét. A haszonbérelő mindaddig birtokban marad, amíg a haszonbérbe adó az elszámolási kötelezettségének eleget nem tesz.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből kitűnően a felperes igényeinek kielégítéséig birtokban maradhat, a korábbi helyzet változatlanul fennállhat, következésképp nincs olyan kényszerítő körülmény, amely a felperesnek az I-II. rendű alperesekkel szembeni jogvédelme szükségességét alátámasztaná. Az adott esetben tehát megállapításra irányuló kereset előterjesztésének nem volt helye.

A bírói gyakorlat szerint a megállapításra irányuló kereset alaptalansága esetén a kereset elutasításáról ítélettel kell rendelkezni (EBH2003. 955.).

A kifejtettek szerint a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésére figyelemmel megváltoztatta, és az egész szerződés hatálytalanságának a megállapítására irányuló keresetet elutasította.

A II. rendű alperes fellebbezése eredményre vezetett; az I. rendű alperes perköltségre illetve fellebbezési eljárási költségre nem tartott igényt, az eredményesen fellebbező II. rendű alperes javára a Fővárosi Ítéltábla elsőfokú perköltséget és fellebbezési eljárási költséget állapított meg a Pp. 78. § (1) bekezdése, 79. § (1) bekezdése és - a másodfokú eljárás esetében - a Pp. 239. §-a alapján. A II. rendű alperesi jogi képviselő munkadíját - a meg nem határozható perérték figyelembevételével - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdését,

a másodfokú eljárás esetében a 3. § (5) bekezdését is alkalmazva állapította meg, a 4/A. § értelmében áfa-val növelt összegben.

Az eredményesen fellebbező II. rendű alperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperes Itv. 5. § (1) bekezdés d) pontja szerinti illetékmentessége folytán az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint.

Budapest, 2007. július 4.

Dr. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Fülöp Györgyi s.k.
s.k.
előadó bíró

Lévainé dr. Szakács Mária
bíró

A kiadmány hitelül: